

Газет 2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Эренлардин СЕС

РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№25 (954) 17-июнь, арбе, 2020-йис. Газетдин са экз. кьимет киоскрай - 13 манат

Сечкияр хатасузбур жеда

Россиядин Федерациядин Конституциядиз дегйшвилер кухтунин жигъетдай кыле фидай уьлкведин сечкирин вахтунда агъалияр коронавирусный инфекциядикай хуьдай такъатар Докъузпара райондин участокдин сечкирин комиссиядыв агакъна.

Хуьниз талукъ тир шейэрлик антисепикар, бактерияриз аксигъвечи халичаяр, шарикар авай садра ишлемишдай ручкаяр, садра ишлемишдай маскаяр, бегълеяр, чин хуьдай экранар, медицинадин халатар, термометрияр ва гзаф маса шейэр. И шейэр вири бес къадарда агакънава. Алай вахтунда райондин вири хуьрера сечкияр тухудай чкаяр гъазурзава.

Докъузпара райондин ТИК-дин председатель Жалал Жалалова кьейд авурвал, коронавирусный азардикай хуьнин жигъетдай сечкирин комиссийриз къалурнавай меслятрал асаслу яз, сечкирин вири чкаяр 23-июндади сес гуниз гъазур жеда.

"Чав агакъанвай шейэри коронавирусный азар чуькунин вири жуьредин хатайрин вилик пад къуниз къуллугъда. Тайинарнавай тедбирри ва агакънавай профилактикадин шейэри

сечкияр къулайбур ийида ва сифте нубатда, абур вири иштиракчияр патал хатасузбур жеда", - кьейдна ада.

Лугъун лазим я, коронавирусный инфекция чуькуниз килична, сечкияр, алай йисан 22-апрелдилай 1-июлдад вегъин хъувунвай. А югъ ял ядайди яз тайинарда. Хатасузвал хуьнин мураддалди, агъалийривай неинки тек

1-июлдиз ва гъакл рутуд йикъан кьене (25-30-июнь) сес гуз жеда. Гъа икл, 1-июлдин югъни кваз, ирид йикъан кьене сес гуз жеда. Вахтунилай вилик сес гунин арзаяр кхьин лазим жедач

А. ЭМИРСУЛТАНОВ

Адалатсуз къисметдин къармахра

(Шаир Стал Саядан 140 йисаз талукъ яз)

Стал Саяд виликан Куьре округдин Агъа Сталрин хуьре лежбер Гъасан-Гъуьсейнан хизанда вад лагъай руш яз дидедиз хъана. Диде фад къакъатуникди, адан

тавазарвилер акун тавур руша, са шиирда икл лугъузва:

**Диде, вуна зун куьз ханай,
Катна закай къакъажна гыл.**

**Зун верч кьейи щичиб хъана,
Лиллишири зи алажна кыл.**

Зирек, зигъин хци
руш халкъдин манийрал,

суьгьурдин махарал ва мисалрал рикI алаз чIехи хьана. Тебиатди яратмишунрин рекьяй пай ганвай Саяда вичиз таьсир авур вакъиайрикай ва иллаки вичин кьилел атай дуьшуьшдин крарикай бендер туькьурдай, абур вичин таяр-туьшериз хуралай келдай.

Яшар тамам хьанвай Саядни кьуншидал яшамаш жезвай, аял вахтар санал фейи лежбер Мирземегамедан хва Шихрагьим чеб-чпел ашукь хьанвай. Рушахь рехь кьачудай алчах адет себеб хьана, Саяд кесиб гада Шихрагьимаз гузвач. Виклегь руш вич пуддихь гуз кланзавай стхадила арза ийиз хуьруьн кавхадин, фекьидин патав фенай, амма садакайни куьмек хьанач. Гьа чIавуз "кIвачер чиликай хкатай" Саяда жемьтдихь элкьвена лагьанай.

**Азиз элдер, зун айиб мийир
Зун дердери канвайд я.
Клани гада хуьре амаз,
Таклан ваклаз ганвайд я.**

Жемьтдикайни куьмек тахьай Саяд, тебиатдин кьуватрихь элкьезва:

**За цаварвай кьазва хабар,
Ашукь хьунухь тахсир я жал зи?
Чара хьуни авур кьабар
Зи рикелла, эхир я жал зи?**

**Дуьнья тирвал гьарайнай за,
Зун кланидаз кьисмет хьанач.
Сир виридаз ахьайнай за,
Зи гафарихь кьимет хьанач.**

Рушан разивал авачиз стхади гужуналди Саяд са варлудаз гьуьлуьз ганай.

**Стха туш ам, зулумкар я,
Кьве гьил кьацIай кьанлу душман.
Вах пулунихь маса гана,
Рекьидайла, жада пашман.**

Саядан рикIяй вичин яр акьатзавач. Югь-йиф ада ам аквар вахт гьузетзава:

**Кье пуд югь я зун хтана,
Шихрагьим, ви дидардиз!
На хабар це, чан азиз лиф,
Зи дердери кайи ярдиз.**

Намуслу руш, хаин мусибатдин кар эхиз тахьана, хажалатдик кьад йисан яшда аваз кечмиш хьана. Саяда вичин кьилел атай бахтсуз дуьшуьш ватанэгьли дишегьлийри тикрар тавун патал "Азиз вахар" шиирда абуруз веси

ийизва:

**Веси хьуй кьез, азиз вахар,
Муьгьуббатдал серин гьимир.
Яр я лугьуз, кьуьзуь гавур
Кьуна, девлет ширин жемир.**

Шаир СтIал Саядан саки вири чIалар бахтсуз муьгьуббатдикай, гьахьсуз девирдикай яратмишнавай бур я. Абуруз ашкьидин цIун ялавди кузвай рикIяй акьатай поэма лугьуз жада. Гьакьван Саядан кьилел бедбахтвилер атанатлани, ада вичин кьил садан виликни агьузнач. Адан шиирра шикаятар, шел-хвал, арза-ферзе аватлани, сефилвал, умудсузвал авач. Ам инсанрин бахт паталди чандилайни гьил кьачуз гьазур я:

**Гужар авай дуьньядилай
Бахтикьара яз фида зун.
Кьез кьванни са экв акурай,
Куь дердери гьаз фида зун.**

Шаир СтIал Саяд вичин хатI авай чIалан уstad тир. Адан эсерра гьалтзавай мягькем ибарайри, шикиллу гафари, художественный алатри и фикир тестикьардай мумкинвал гузва.

Дагьустандин халкьдин шаир Ханбиче Хаметовади шаир СтIал Саядаз ихьтин кьимет гана: "Михь муьгьуббатдиз талукь яз Саяд вири дишегьлийрин залан кьисметдин, гьахьдувилини, инсанвилини векил хьиз рахазва..."

Гьахьлу гафар я. Саяда чи руьгьдин хазинадик кутур пай екеди ва эхир авачирди я.

ГьажикI ГАШАРОВ

ГЬАЛИВВИЛИН - 75 ЙИС

Уьмуьрдин гелер

И мукьвара дяведин партиядин ва зегьметдин ветеран, рагьметлу Примов Жанлат Жаватовичан табхана кьакьажундайла, ада ученический дафтарда вичин уьмуьрдин гелерикай, Чехи Ватандин дяведин йисара фашистрихь галаз тухвай женгерикай кьенвай рикел хьунар багьрийриз жагьана. Чехи Гьаливвилини 75-йисуз гьазурвилер аквазвайла чаз абур "Эренлардин сес" газетдин редакциядиз ракьурун кутугнаваз аквазва.

Примов Жанлат 1921-йисуз Кьалажухдал дидедиз хьана. Аял вахтар ада и хуьре куьчуьрмишна, сифтегьан мектеб куьтягьна ахпа пуд йисуз Ахцегьрин ирид йисан мектебда-интернатда келна. 1937-1940-йисара Буйнаксдин педучилищеда келна ва ам куьтягьна, хуьруьн сифтегьан мектебда муаллимвал ийиз эгечIна. Амма яргалди ваь... Дяведи вири уьмуьрдин рехь тартибдай акьудна.

Ада вичин суьгьбет башламишзава: -Зун алатай асирдин

40-йисарин жегьил - жаванри кай, чпи мусибатдин женгера уьзягьдиз иштиракай пехи душмандин хура игитар хьиз акьвазай, чандилайни гьил кьачуна, инсаниятдин азадвал кьазанмишай несилдикай я. КIусни гьайиф чIугвазвач, акси яз, гьиле яракь кьуна, Ватан хуьз душмандихь галаз женгиниз кьарагьна, лугьуз за такабурвал ийизва. Уьлкведин, халкьдин азадвал хуьн патал женг чIугун-им гьар са намус михь, гьейратлу касдин ватанпересвилини кьилин

лишан- мажбурнама я.

Фашистрин Германияди чи Ватандал гужум авун са акъван гуьзлемиш тийизвай хьтин вакъиа тушир. Меркездивай лап яргъа авай дагъларин хуьрера яшамеш жезвайбурузни фашистар СССР-дал гужум ийиз гъазур жезвайди чизвай. Идакай газетра кхъизвай, радиодай гузвай партиядин документрай малум жезвай. За и чъавуз мектебда тарсарни гузвай, хуьре агитаторвални ийизвай. Даведилай вилик хуьре яшлу инсанар гзаф авай: Агъабала, стхяр тир Сархатов Бекер ва Ханали Петербург шегьерда заводра фялэйрин юкъва лигим хъанвайбур тир. Надиршагъ - яру партизан, Деникинан белогвардейецирхъ галаз женг тухвай хуьруьн активистар тир Юзбег, Къурбан, Камил ва масабур.

Дуьньяда физвай гьалар секинсузбур тир. И чъавуз абуру еке гьевесдивди гьар са хабардихъ яб акалзавай чпини газетар келун ва щийи хабаррихъ галаз танишарун патал завай гьар юкъуз кимел атул тлалабзавай. Суьгьбет физвай вядеда Европадин континентда дяведин ялавди лепеяр чуькълурнавай фашистрин вагъшийри 12 уьлкведин чилер таптахзавай. Чи уьлкведин а чъаван регьберри дяве гежел вегин тавуна ва женгиниз гъазур хьун патал мумкин тир вири серенжемар къабулзавай.

18-лагъай партконференциядал (1939-й) къабулай къарарда алай девирдин дяве моторринди жедайди къейднавай. Им йигин еришралди женгинин техника гъазуруниз кылин фикир гана кланда лагъай чъал тир.

1939-йисуз СССР-ди Германиядихъ галаз кутлунай пактни вахт гежел вегин жезмай къван дяведиз хъсандаказ гъазурвал акун патал кутлунайди тир. Чахъ галаз Рагъаклидай патан союзникдини чеб ачухдиз тухваначир, ислягьвал хуьнин терефдал мягъкемдиз акъвазначир, акси яз, СССР-дал гужумун патал фашистриз чинеба футфа гуз хъанай. Гьар гьикл ятлани, 1941-йисан 22-июндиз фашистрин Германияди чи уьлкведал гужумна. Гужум хабарсуздаказ, малумат

тагана, дяведив эгечдай къайдаяр векъидаказ чълурна, башламишна. Хуьре чаз уьлкведал фашистри гужумнавайдакай хабар авачир, 22-июндиз нянин геж вахтунда, чаз пуд призывникдиз: аз, Филядиназ ва Абдуллагъаз тадиз ОНО-дин центрадиз атул буйругъна. Тадидаказ ва адетдинди тушир вахтунда эвер гуни чак къалабулух кутуна, акъулдиз яраб дяве башламишнаватла, лугъудай фикир атана. Аракан мезредин тикдай эвичдайла, за зарафат кутуна, лагъана: Филядин эхир, къилий Нисин дагъдиз кихлиг, вил ахтлутл, белки, эхиримжи сеферда ахкваз-ватла... дяве башламишнавай хьтинди я.

Райондин идара центрадал алай. ОНО-дин заведиш Агъасиев Шефи тир. Идарада авай гьалар къалабулух кутадайбур тир, налугъуди, иниз куьнуьдай члижерин кул экъечлнава, къуд пата кълвач эцигдай чка авач, райондин хуьрерин школайрай эвер ганвай муаллимар басрухда гьатнава, ван-сес, къалава. Бухгалтерди гьахъ-гьисабар хъийизва, низ гьикъван мажиб хквезватла, тайинарзава. Ина виридан мецелни "дяве" - гаф ала, дяве башламишнава, лугъузва. Чна сифтедай "дяве" гаф риклик къунач. Вучиз лагъайтла, чаз идалай виликни са шумудра райондиз эвер гуз военкомди походар тешкил ийиз, тренировкаяр хъийиди тир. Гъавилий чна и эвер гунни гъазурвал ахтармишун патал тухузвайдай

къунай. Амма куьчедиз экъечлайла, репродуктордай Москвадин радиодин диктордин "Фашисткая Германия вероломно напала... на границе идут ожесточенные бои..." агъур гафарин ван япариз хъайила, чаз гьакъикъат чир хъана. И юкъуз военкомди "Герек атанмазди эвер хгуда" - лагъана, чун кълвалериз рахкурда.

Гуьгъуьнин юкъуз чна хуьруьн советдин идарада армиядиз рекъе тгъазвай призывникрин сиягъ туькълурна, кълвалериз пайна ва абурухъ галаз женгиниз гъазур жедай къайдадин тарсар тухуз эгечлна: яракъ гьикл гьиле къадатла, винтовка чуькълурдай ва кълвал хъийидай, михъдай, жергеда акъваздай, душмандин самолетар гьибур ятла тайинардай къайдаяр чириз хъана. Чав и чирвилер гудай къайдаяр авай ктабарни гвай ва абурай жувазни ва призывникризни чирзавай. Гъа са вахтунда фронтдай кефи чълурдай хабарар къвезвай. Радиодай ара-ара къалабулух кваз Яру Армиядин частари къизгъин женгер чуьгурдалай къулухъ чи шегьерар, хуьрер душманди къуна, лугъузвай. Чун, призывникар залан хиялрик акатзавай. И чъавуз чи тай-туьш Пирали Мамедкеримова районда комсомолдин комитетда кълвалахзавай. Ада комсомолрин собрание эвер гана, фронтда авай гьаларикай, призывникар армиядиз финикай ихтилат авуна. Комсомолдин активистри гуьгъуьл-лудаказ армиядиз ракъурун патал месэла кудна, гьанал военкомдин адресдиз арзаяр хъена. Арзадал къулар чуьгурбурун жергеда зунни авай

1941-йисан сентябрдин сифте кылера чаз армиядин жергейриз эвер гана: Сархатов Сархатаз, Селимов Алифендидиз ва аз. Зун 15-лагъай запаса авай кавалериядин полкуна Ворошиловск (Ставрополь) шегьерда къуллугъ ийиз эгечлна. Гъа ина къве вацра женгинин гъазурвилер акурдалай къулухъ, чун Харьковдиз-фронтдиз рекъе туна. Полкуна Самур дередай гзаф аскерар авай. Фронтдиз чун пар чуьгвадай вагонра аваз физвай. Къуьд мишекъатди тир, 25-30

градусдин кьай авай. Амма чи пек-партал чимдайбур тир: квачерал валенкияр, кьилел хци клуф галай буденофка, бедендални чимдай белье алай буржуйкади вагонда чим твазвай, кьуру тлуьн, лагьайтла артухни алаз гузвай. Поезд мукьвал-мукьвал ва яргьалди станцийрал акьваззавай. Чи кьаншардиз фронтдай пар члугвадай поездар кьез физвай, абур хер алай аскеррив ацанвай: садбур яргьан хьанва, мукьубур ивидай хьанвай бинтер кьилел алаз ацукьнавай. Станцийрин квалер саки вири чкланвай. Чаз жегьил аскерриз вагыши дяведин ягунри арадал гьанвай и шиклири пис таьсирзавай, са гьихтин ятлани кичевилин гьисс кутазвай, рикл чукькьезвай. Захь галаз чи дередай Каракуьре хуьрий тир Алиэфендини фронтдиз физвай.

Кьай кьати са йифиз поезд чуьлда акьваз хьана. Чун гьеле Светогорск станциядив агакьнавачир, инлай анихь чун квачи-квачи Изюм станция галайвал рекье гьатна. Кьуд патай аквазвайбур мукьвара кьиле фейи женгинин амукаяр тир: канвай ва куквар хьанвай техника, клан цавал хьанвай танкар, тупар, патрунар авай ящикар, кучуд тавунвай вили шинелар алай фрицрин мейитар... Яргьай, бахшзавай хьиз, артиллериядин колоннадин ванерни кьезвай. Чун, жаван аскерар, яргьалди акьвазиз и зегьле тухудай сегьнедиз килигзавай.

Фронтдиз чун, пополнение хьиз, физвайбур тир. Колоннада авайбурув садавни яракь гвачир. Далудал галгад жезвайбур анжах ичли вещмешокар тир. Чи колоннадиз рекье са шумудра агьадай лув гузвай немсерин самолетри гуьлле гана. Кьейибур ва хирер хьайибур гзаф хьана. Тайинарнавай чкадив агакьайла, чун подразделенийриз пайна. Зун 5-Донскдин казакрин каваллериядин корпусдин 79 каваллериядин дивизиядин 228-полкуниз акьатна. Зи юлдашар - чилинбур маса подразделенийриз пайи-паяр авуна, чун сад-садавай кьакьатна. Зун отделенидин командирвиле тайинарна. Взводдин командадин младший лейтенант, вич дяведин женгера хьанвай, барутдикай ни члугунвай кадровик тир. Гьавилай

ада чаз, цийи жегьил аскерриз виний хьиз, бегенмиш тежезвай тегьерда, килигзавай. Пакад юкьуз взводдин командир зунни галаз и мукьвара женгер кьиле фейи чуьлдиз фена ва отделенидин аскерриз винтовкаяр кватлиз эгечна. Живеди кьенавай окопра, хандакра жуьреба-жуьре ярх хьанвай немсерин аскерин мейитар авай, кьваларивни винтовкаяр гвай. Заз даклан жезвай ва мейитривай яргьа акьваззавай. И гьалакьвазвай взводдин командирди зун зарафатдал вегьена: "Агь, женгчи, кьенвай фрицрихьай киче хьайила, бес вун чан алайбурал гьужум ийиз гьикл фида?" Чна винтовкаяр кватлна, хкана аскерриз пайна ва миьна, хуьн буйругьна. Аскерриз винтовкаяр бес жезвачир! Яракь гвачиз душмандин хура акьвазун гьич фикирдизни гьиз жезвачир. Харьков шегьердин пагав чун женг тухуз эгечна, алай чил хвена, душмандин гьиле тунач.

1941-йисан мартдиз зун фронтдин кьвалав гвай взводдин командирар гьазурзавай 6 вацран курсариз ракурна. Курсарин члехиди дявейра лигим хьанвай полковник Штейнберг тир. Ада чавай кьели тлалабунар ийидай. Сифтедай курсар Коменск шегьерда авай, ам Дон вацлун хел Донецкдин кьерехдал алай. Немсери гатун гьужум башламишайла курсар сифте Ростов областдиз, ахпа кьулухь члугвазвай кьушундихь галаз Кавказдиз, анайни Грузиядиз акьатна. Курсар Грузияда 1942-йисан ноябрь вацран юкьвара куьтягьайдалай гуьгьуьниз зун фронтдиз, мад сеферда 5-лагьай Дондин казакрин атлуйрин корпусдиз рекье хтуна. Ина 39 лагьай атлуйрин полкунин 11 лагьай кавалериядин дивизиядин взводдин командир яз Кавказ душмандикай азаддай женгера иштиракна. Душман пехьикаказ чи кьушундин винел кьезвай, амма чи гьужумдин хура акьвазиз тахьана, ам кьулухь члугуниз мажбур хьанай. Корпусдин частар немсерихь галаз дяве ийиз-ийиз, Миус вацлун агакьна.

1943-йисан апрелдиз корпус ял ягьиз ва цийи атлуйралди жергеяр кьалин хьийиз хьана, вучиз лагьайтла Миус вацлун агакьдалди чи полк

бегьем кьуватдай аватнавай, гьавилай кьушундивай Миусдал алай душмандин сенгер тергиз хьаначир. Донбасдиз фидай чи рехь атлун патал фашистри Миус вацлун эрчи патал мягькем сенгер кьунвай, гегьенш майдан гзаф дотралди ва виликайни са шумуд жерге цаз алай симералди мягькемарнавай.

1943-йисан июлдин вацра зун Москвадиз запаса авай офицеррин полкуниз рекье туна. Октябрдин вацра чун, офицеррин еке десте 2 лагьай Украинадин фронтдиз рекье туна, мад сеферда 5 лагьай Дондин гвардиядин казакрин атлуйрин корпусдиз ракурна. Взводдин командир яз женгинин рехь Днепр вацлал кьван давамарна. Душмандихь галаз кьиле фейи бязи женгер хьсандиз рикел алама. Чи кьушун Днепр вацлун агакьдайла душман чи хура пехьикаказ акьвазна. Немсер са райондин центрада танкар ва самоходный артиллерия гваз акьвазнавай. Чун душмандин далупатаз физ гьазур хьанвай. Аскерар кьалин живеда аклиз-акьатиз физвай. Гзаф мекьки тир. Экв хьайила, чун шуькьуь ракур рекьел акьатна. Ракур рекьин кьерехдив яхдиз фидай жигьир гвай. Чи взвод мукьубурулай вилик кваз физвай. Душмандикай хуьн патал вилик Полякован взвод рекье тунвай. Югь ачух жезвай. Зи кьилив эскадрондин командир атана. Ада "Зун эсиллагь галатнава, бричкадал ял яда, жув коллонадин кьиле акьваз", лагьана. Ада картадай маршрут кьалурна ва гьикл фидатла, гьавурда туна. Тахминан са 2-3 версинин яргьа хьиз ракур рехь гьяркьуь шосседи кьатнавай. Перекрестокдал экьечна чун эрчи патлахь элкьвена, шосседай фин лазим тир. Ихьтин тапшуругь гана, эскадрондин командир ял ягьиз хьфена. Чун са кьайгунни авачирбур хьиз, чинихь ракур чими нулар галукьиз, физвай перекрестокдиз мукьва жезвай. Инал рук рекьивай кьакьатнавай, виликан ачух еке майдан квай. Чапла патаз вил вегьейла, заз яхдиз физвайбурун кьалин десте акуна, ам перекресток галай патлахь кьезвай немсер тир. Коллонадин эхир кьил аквазвачир, ам рукан кьекьуьндихь галамай. →

Кыле авайбур гылер хкаж ийиз, са квекай ятлани рахаз, вуч ийидатла чизвачир. За командирдиз хабар рахурна. Гьа и арада полкунин штабдай капитан атана акьатна, экьубьгунар ийиз, ам зал тепилмиш хьана, гуя за колонна акьвазарна, гьавилий кьулухьай кьезвай повозкаяр снарядар сад сада акланва, юяз жезвач лагьана. Маса чара амачир. За капитандиз немсерин колонна кьалурна, бес гьикл хьурай лагьана суал гана. капитан са декьикада кьах хьана амукьна, ахпа тадиз полкунин командирдиз хабар гуз хьфена. Амма за полкунай буйругь гузлемишна, "К бою!" - лагьана взводдиз буйругь гана. Тадиз кьве станковый пулемет рахун рекьин кьерехда гьана, немсерин колоннадиз гулле гуз эгечна. Эгер тадиз и серенжем кьабулначиртла, чун немсери басмишдай, телефдай. Вучиз лагьайтла, немсерин колонна чаз акьван муьвал хьанвай хьи, эгер чна тадиз абуруз цай ганачиртла, чун абуру вири тергдай. Хабарсуздаказ гуллеяр галукьай немсер гылер цавуз хкажиз, ярх жезвай. Колоннадин вилик кваз кьезвайбур сифте ийир-тийир хьана, ахпа тадиз кьветдиз гьахьна са гьихьтин ятлани команда гузвай, сада и патахь а патахь гьил элягьиз, са вуч ятлани лугьзвай. И члавуз гьиле тапанчи аваз эскадрондин капитан атана. Ада "Рахун рекьив акьваз, са камни кьулухь эцигмир!" лугьуз, гьарайзавай. Немсерин колоннадин са пай и члавуз руказ гьахьна. Чна гьеле вилик квай фриригиз гулле гуз, хар кьурзавай. Тарарин далдадив акьваззавай немсер чибуроз аквазвачир. Абуру галайвал аскерри гранатар гадарна, чун абурун гьужумдикай кьутармишна. Им тадиз кьиле фейи женг тир. Рекьел цудралди кьенвай ва эсер хьанвай немсер аламукьна. Чибурукай са аскер кьена, эскадрондин командирдин руфунал залан хер хьана. Есирда гьатай немсери чпиз чун акунвайди тир, ам чун балкларал алай румынрин кьушун хьиз хьанай, гьавилий кьурху авачиз кьезвайди тир лагьана.

Немсерихь галаз хьайи муькуь женгинин бягьс тегьерсуз заланди, гьамишалугь бейнида амуькьдайди

хьана. Йифиз чи полк Днестр вацун кьерехда авай пуд хуьре фаракьат хьанвай. Зун полкунин дежурный тир. Полк тайинарнавай чкадал кьватлун патал командирди ганвай буйругь кьилиз акьудиз зун эскадрондиз фена, абуру хабардар авуна. Хуьруьн кьерехдал балкдан коневоддив вугана, далдадив акьваз лагьана, жув тадиз полкунин командирдиз доклад ийиз хтана. И члавуз вири полк жергеда акьвазнавай, зун тлимил геж хьанвай... Командирди заз туьгьметар авуна ва сифтени-сифте Днестр вацл форсироватдай буйругь гана. Вацлун эрчи патай чаз немсери артиллериядай гулле гузвай. Взводдин аскерар сад-садав игис хьана, еке суьгьутдин тарцик ацукьнавай, зун гузлемишзавай. Вацлал алай рахун муькьуьн душман галай пад вацлу юкьвал кьведалди чкланвачир. Муькьуьн сагь амай чкадилай тарцив кьван симинин канат члугунвай, адал алай гьалкьадихь галкларнавай еке луткве вацлун лепед инихь-анихь юзурзавай. Аквазвай гьаларай и гьазурвилер йифиз чи инженерри авунвай. Чи макьсад луткведа аваз эрчи патан кьерехдиз экьечна, душмандиз басрух гана, абуру алай чкадилай кудна, мягкемдиз чка кьуна, полкунин кьилин кьуватриз вацлун муькуь патаз элячдай мумкинвал гун тир. Зун авай гьал гафаралди лугьуз хьун мумкин туш, амма взводди зун гузлемишзавай. Заз эсиллагь сирнав ийиз чидачир ва садра кьванни луткведи акьахайди тушир. Аскерар вилик эцигнавай месэладин гьавурда туна, кичл ва кьалубулх са гужуналди алудна, луткведиз хкаж хьана. Луткве кьвачерик галтад хьана. Налугьуди ада акьахнавай сирнавнавай тежриба авачирди тирди гьиссна. Тадиз кьвачер пайгардик кухтуна, аскеррин гьилий пулиметар, патронар авай лентер кьабулна, ахпа аскеррин луткведизни акьахна, авай-авачир кьуватдивди канат члугваз, муькьуьн кьерех галайвал сирнавна. И члавуз, вучиз ятлани немсери чаз гулле гузвачир. Муькьуьн сагь амай чкадив агакьиз тлимил мензил аваз вацлун эрчи патай фашистри гулле гуз башламишна. Бахтунай хьиз,

садални хер-кьацл хьаначир. Чун тадиз муькьуьн сагь амай чкадал хкаж хьана, зарбдиз вацлун чапла патай чи артиллерияди немсериз гулле гузвай. Немсер чеб алай чка туна, тепедин далдадив фена, чун и члавалди абуру хьайи хандакдиз гьахьна ва бирдан душман элкьвена хтайтла, абуруз гулле гуз гьазур тир. Гьа и вахтунда вацлун эрчи патаз полкунин муькуь подразделенияр экьечна ва кьулухь члугвазвай немсерин гуьгьуьна галтунга. Чун вацлун эрчи пата авай хуьруьз гьахьна. Анаг тахминан 4-5 версинин агьада, вацлалай элячдай чкадилай яргьа авай. Немсер чи хура акьвазнач, абуру хурай катна руьгьлу хьанвай, чи аскерар кьвалериз гьахьна, самогондикай кеф хкудиз эгечна. За капитандиз, вири дестедин командирдиз, аскерар хуьруьн рагьаклидай патаз рахурун патал меслят гьана, вучиз лагьайтла, немсери элкьвена хтана чал гьужум хьувун мумкин тир. Амма капитанди гьил галтадна, зи кьурхулувал гьисаба кьунач. И члавуз чи аскерар бегьем хьивегьунрик квай. Гьич кьад декьикьани алатнач, немсер са манийвални авачиз элкьвена хуьруьз гьахь хьувуна. Гьа са вахтунда немсерин члехи са десте далудихьай кьезвай, абуруз чун гьалкьада тваз кланзавай. Чна кьулухь члугваз башламишна. Мина хьиткьинна капитандин кьве кьвачелни хирер хьана. Чи кьулухь члугун кьайдасузди хьана. Гзаф аскерар кьена. Зи взвод экьунахь немсер катарай чкадал цийи кьилелай женг члугуна хтуниз мажбур хьана. Пуд юкьуз 15 аскердикай ибарат тир взводди вацлун эрчи пата са гьвечли плацдарм хвена.

Кьуд лагьай юкьуз вацлун эрчи пата авай члехи хуьре немсерихь галаз кьизгьин ягьунар кьиле фена. Кьве патайни хирер хьайибурун, кьейибурун кьадар лап гзаф тир. Немсерин танкари вилик акатай вири чуьктуриз башламишна: луйлейрал гьварар, нацларин кьавар алаз виликди кьезвай. Чна абуру противотанковый ва адетдин яракьрай язавай. Няни жедайла немсер хуьрай чукурна, хуьр чи гьиле гьат хьувуна. Гьа са вахтунда йифиз немсерин

гъвечи дестейра чал гъужумун давамарзавай, амма чи пулеметрин ва автоматрин гуьллейри абур къулухъ кутуниз мажбурна.

Пакад юкъуз полк вацун эрчи патаз хтана ва маса терефдихъ рекъе гъатна. И ягъунар Днестр вацун къерехда Рыбница шегъердин кланив кыле фена.

1944-йисан 12-апрелдиз йифен ягъунра зал залан хер хъана. Сифте къумек фронтдин лазеретда гана, анай Смола шегъердин госпиталдиз рекъе туна, ахпа Черкасы шегъердин госпиталда хъана, анайни Алма-Ата шегъердин къвалав гвай машгъур Медеода сагъар хъувуна. Амма частуниз хкведай рекъе хер ачух хъхъана, варзни зура Москва шегъердин госпиталда сагъар хъувуна. Госпиталдай зун цийи 1945-йис алукуиз мукъва ачух хъувуна.

Январдизчун, 36 офицердикай ибарат команда, къецепатаз ракъурна. И вахтунда дяведин къати женгер Венгрияда Балатон вирин къерехда физвай...

Яргъалди гуьзлемишай Гъалибвили Югъ за Венгриядин чилел къаршиламишна. Женгера къалурай агалкъунриз килигна чи корпусдиз "Гвардейский" ва "Будапештский" баркаллу тварар гана.

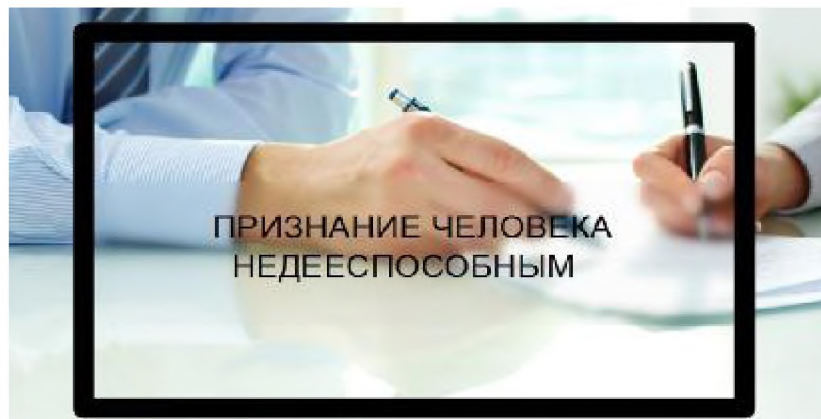
1946-йисан июлдиз сад лагъай дестедин инвалид яз зун армиядай ачух хъувуна. Зун Чехи Ватандин дяведин 1-дережадин къве Яру Пайдахдин ва са жерге медалрин сагъиб я. Ислягъ умуьр алукайла са йисуз муаллимвал авуна, ахпа фадлай рикле авай къилин образование къачуна.

1947-йисуз Бакуда С. М. Кирован тварунихъ галай университетдин юридический факультетдиз гъахна ва 1952-йисуз анаг Яру дипломдалди къуьтягна. Ахпа тамам 34 йисуз Дагъустандин прокуратурадин органа къвалахна.

Ишреф ЖАВАТОВ

ПРОКУРАТУРА РАЗЪЯСНЯЕТ

По вопросам признания гражданина недееспособным

В органы прокуратуры нередко поступают обращения граждан по вопросу порядка признания гражданина недееспособным.

В соответствии с частью 1 статьи 29 Гражданского кодекса Российской Федерации (далее - ГК РФ) гражданин, который вследствие психического расстройства не может понимать значения своих действий или руководить ими, может быть признан судом недееспособным в порядке, установленном гражданским процессуальным законодательством. Над ним устанавливается опека.

Дело о признании гражданина недееспособным вследствие психического расстройства может быть возбуждено в суде на основании заявления членов его семьи, близких родственников (родителей, детей, братьев, сестер) независимо от совместного с ним проживания, органа опеки и попечительства, медицинской организации, оказывающей психиатрическую помощь, или стационарной организации социального обслуживания, предназначенной для лиц, страдающих психическими расстройствами (ч.2 ст.281 ГК РФ).

Заявление о признании гражданина недееспособным подается в суд по месту жительства данного гражданина, а если гражданин помещен в медицинскую организацию, оказывающую психиатрическую помощь в стационарных условиях, или стационарную организацию

социального обслуживания, предназначенную для лиц, страдающих психическими расстройствами, по месту нахождения этих организаций (часть 4 статьи 281 Гражданско-процессуального кодекса РФ (далее - ГПК РФ)).

Для обращения в суд потребуются в том числе следующие документы (части 1, 2 ст. 79, ст. 132, п. 2 ч. 1 ст. 149, ч. 2 ст. 282 ГПК РФ):

1) заявление о признании гражданина недееспособным, в котором необходимо изложить обстоятельства, свидетельствующие о наличии у гражданина психического расстройства, вследствие чего он не может понимать значение своих действий или руководить ими;

2) свидетельства органов ЗАГС, подтверждающие родственную связь заявителя и гражданина, в отношении которого подано заявление;

3) справка из психоневрологического диспансера, заключение врача-психиатра, выписка из амбулаторной карты больного с указанием диагноза, свидетельство об инвалидности и др.;

4) ходатайства об истребовании медицинских документов, которые могут быть представлены только по запросу суда;

5) ходатайство о назначении судебно-психиатрической экспертизы;

6) квитанция об уплате госпошлины

**Мисбах НАЗИРОВ, прокурор
Докузпаринского района**

ОТЧЕТ ОБ ИСПОЛНЕНИИ БЮДЖЕТА

С/П “с. Куруш” на 1 апреля 2020 г.

ДОХОДЫ

Наименование показателя	Код строк и	Код дохода по бюджетной классификации	Бюджетная деятельность	Средства во временном распоряжении	Итого
1	2	3	4	5	6
Поступления по доходам - всего	010	x	695 024,00		695 024,00
в том числе:					
Дотации бюджетам сельских поселений на выравнивание бюджетной обеспеченности	001	20215001100000151	682 000,00		682 000,00
Налог на доходы физических лиц с доходов, источником которых является налоговый агент, за исключением доходов, в отношении которых исчисление и уплата налога осуществляются в соответствии со статьями 227, 227.1 и 228 Налогового кодекса Российской Федерации (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)	182	10102010011000110	7 763,00		7 763,00
Налог на имущество физических лиц, взимаемый по ставкам, применяемым к объектам налогообложения, расположенным в границах сельских поселений (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)	182	10601030101000110	6 072,00		6 072,00
Земельный налог с физических лиц, обладающих земельным участком, расположенным в границах сельских поселений (сумма платежа (перерасчеты, недоимка и задолженность по соответствующему платежу, в том числе по отмененному)	182	10606043101000110	-811,00		-811,00

РАСХОДЫ

Наименование показателя	Код	Код расхода по бюджетной классификации	Бюджетная	Средства во временном распоряжении	Итого
1	2	3	4	5	6
Выбытия на расходы - всего	200	x			701 546,00
в том числе:					
Фонд оплаты труда государственных (муниципальных) органов	001	0104	8830020000	121	264 663,00
Взносы по обязательному социальному страхованию на выплаты денежного	001	0104	8830020000	129	79 941,00
Прочая закупка товаров, работ и услуг для обеспечения государственных (муниципальных) нужд	001	0104	8030020000	244	20 000,00
Уплата налога на имущество организаций и земельного налога	001	0104	8830020000	853	124 780,00
Фонд оплаты труда государственных (муниципальных) органов	001	0203	9980051180	121	18 431,00
Взносы по обязательному социальному страхованию на выплаты денежного содержания и иные выплаты работникам государственных (муниципальных) органов	001	0203	9980051180	129	5 569,00
дорожный фонд	001	0409	1530020760	244	
прочие выплаты	001	0104	8830020000	122	
Фонд оплаты труда учреждений	001	1403	2610160020	540	61 572,00
ком.хозяйство	001	0503	9990000590	244	118 590,00
прочие выплаты					
Результат кассового обслуживания (дефицит / профит)	450	x			-6 522,00

ПОСТУПЛЕНИЯ И ВЫБЫТИЯ ИСТОЧНИКОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕФИЦИТА БЮДЖЕТА

Наименование показателя	Код строк и	Код источника финансирования дефицита бюджета по бюджетной	Бюджетная деятельность	Средства во временном распоряжении	Итого
1	2	3	4	5	6
Источники финансирования дефицита - всего	500	x	6 522,00		6 522,00
в том числе:					
источники внутреннего финансирования	520	x			
источники внешнего финансирования	620	x		x	
Изменение остатков средств (стр. 710 + стр. 720)	700		6 522,00		6 522,00
увеличение остатков средств, всего	710		-695 024,00		-695 024,00
Увеличение прочих остатков денежных средств бюджетов сельских поселений	100	01050201100000510	-695 024,00		-695 024,00
уменьшение остатков средств, всего	720		701 546,00		701 546,00
Уменьшение прочих остатков денежных средств бюджетов сельских поселений	100	01050201100000610	701 546,00		701 546,00
Изменение остатков по внутренним расчетам(стр. 825 + стр. 826)	800	x			
увеличение остатков по внутренним расчетам(030800000, 030900000)	825	x			
уменьшение остатков по внутренним расчетам(021100000, 021200000)	826	x			

Т.А. БАШИРОВ, руководитель

Б. Т. ГАМЗАТОВ, главный бухгалтер

Список кандидатов в присяжные заседатели по МР "Докузпаринский район"

1	Нажиматов Рашид Аббасович	26	Шикмурдов Закир Рахмонович
2	Шикмурдов Тимур Алификерович	27	Климова Агратуца
3	Исламбеков Бакир Абдулбекович	28	Аликутанов Али Саидович
4	Аликутанов Ракил Саидович	29	Мирзаалиева Таиса Рамазановна
5	Исмаилов Давлат Саидович	30	Исмаилов Алимжан Таудуллаевич
6	Рамзанов Шакир Абдулхамидович	31	Амрахон Висола Эронмагомедович
7	Рамзанов Кадир Давлатович	32	Рамзанов Таиржан Мухамедович
8	Султанов Султан Мухамедович	33	Варданян Георгий Пурвелович
9	Дуллаев Абдулхамидович	34	Алиев Мухтар Саидович
10	Султанов Султан Абдулхамидович	35	Шамуратов Рашид Рамазанович
11	Мухамедов Абдулхамидович	36	Гочаев Рашид Рамазанович
12	Гадирова Замира Алимовна	37	Исмаилов Али Саидович
13	Абдулхамидович Абдулхамидович	38	Исмаилов Рашид Рамазанович
14	Исмаилов Абдулхамидович	39	Дуллаев Рамазанович
15	Мухамедов Абдулхамидович	40	Исмаилов Рашид Рамазанович
16	Алиев Мухтар Саидович	41	Алиев Мухтар Саидович
17	Исмаилов Рашид Рамазанович	42	Исмаилов Рашид Рамазанович
18	Исмаилов Рашид Рамазанович	43	Исмаилов Рашид Рамазанович
19	Исмаилов Рашид Рамазанович	44	Исмаилов Рашид Рамазанович
20	Исмаилов Рашид Рамазанович	45	Исмаилов Рашид Рамазанович
21	Исмаилов Рашид Рамазанович	46	Исмаилов Рашид Рамазанович
22	Исмаилов Рашид Рамазанович	47	Исмаилов Рашид Рамазанович
23	Исмаилов Рашид Рамазанович	48	Исмаилов Рашид Рамазанович
24	Исмаилов Рашид Рамазанович	49	Исмаилов Рашид Рамазанович
25	Исмаилов Рашид Рамазанович	50	Исмаилов Рашид Рамазанович

Халкдин яшайишдин гьалар кевега ва дарда твазвай, абурун итгьияжриз дуьзгунвилелди килиг тийизвай, закондин истемипунриз яб тагана чпин кваллахар ва кьуллугъ идара ийизвай гьакимар гьукуматдин аппаратда гьеле кьери туш. Эгер са гьихьтин ятлани идарада куьн кимивилерал расалмиш жез, абуру пулар тлалабиз хьайитла, чаз газетдин работникриз хабар це. Чун куь тереф хуьн патал гьар са дуьшубушда кьариммиш жеда ва чуру кваллахриз рехь тагунин карда гьахьвилиш даяхар яз акъвазда. И мураддалди чна, вири уьлкведа хьиз, "горячая линия" кардик кутазва. Тлалабзава чаз чарар кьхин (кьуларни чугуна).

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акъатзава

Тешкилайди:
Докузпара райондин
администрация,
Дагъустан Республика

Учредитель:
Администрация Докузпаринского
района, Республика Дагестан

Кьилин редактор:
А.Э.ЭМИРСУЛТАНОВ

Жавабдар секретарь:
В.С.АГЪАМУРАДОВ

Хусуи корреспондент:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:
КЪ.В.АГЪАМИРЗОЕВ

Газетдин индексар:
Зур йисан кьимет - 278 м.
Йисан кьимет - 556 м.

Чандиз вахкай вахт: 14:00
Чанзавай вахт: 17:00

Тираж 432

Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахьун мумкин я. Макъалайрин делшилрин дуьзвилиш патахъай жвааб авторри чни гуда. Макъалайриз рецензия гузвач ва абур элкъвена вахкузвач. Мадни, чпин макъалайра дегинвилер тунал, кьилер дегиншурунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракъур тавун тлалабзава.

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан

Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:

368750, Докузпара район, Усугъчай хуьр,
тел.+7 (8722) 55-14-61
e-mail:
golos-erenlara@mail.ru
Чи сайт: www.erenlar.ru